

IX
Uniwersytety

ADAM MICKIEWICZ

1. Proszę przeczytać tekst, a następnie zaznaczyć:
P – gdy zdanie jest prawdziwe,
F – gdy jest fałszywe.

Polskie uczelnie dawniej i dziś

W Polsce działa ponad 40 uniwersytetów, a ich historia jest niezwykle bogata. Wielowiekowa tradycja, a także światowe sukcesy absolwentów i uczonych sprawiają, że polskie uczelnie przyciągają liczne grono studentów – nie tylko z odległych zakątków Polski czy Europy, ale z całego świata.

Najstarszą polską uczelnią jest Uniwersytet Jagielloński (początkowo: Akademia Krakowska). Powstał w 1364 roku, jednak wykłady rozpoczęły się trzy lata później. Uniwersytet Jagielloński (UJ) jest więc drugim po Uniwersytecie Karola w czeskiej Pradze (1348) najstarszym uniwersytetem w Europie Środkowej. Jego pierwotna organizacja wzorowana była na włoskim Uniwersytecie Bolońskim. Uniwersytet Jagielloński szczególny rozkwit zawdzięcza królewskiej dynastii Jagiellonów, na których cześć nosi do dziś nazwę nadaną mu w roku 1817. W latach 1491-1495 w murach krakowskiej uczelni studiował Mikołaj Kopernik. To bez wątpienia jeden z najbardziej znanych na świecie słuchaczy tego uniwersytetu.

Dużą rozpoznawalność ma również Uniwersytet Warszawski (UW). Uczelnia ta założona została w 1816 roku, a dziś w jej skład wchodzi ponad dwadzieścia różnych wydziałów, w tym również samodzielny Wydział Polonistyki. Uniwersytet Warszawski posiada malowniczy Kampus Główny zajmujący zabytkowe budynki przy Krakowskim Przedmieściu w samym centrum Warszawy. Również tam swoją siedzibę ma Centrum Polonicum, które zajmuje się nauczaniem języka i kultury polskiej cudzoziemców oraz współpracą z polonistykami zagranicznymi. Uniwersytet Warszawski może poszczycić się także znaczną liczbą studentów i absolwentów, którzy w najnowszej historii pełnili ważne funkcje państwowe. Po 1989 roku w gronie tym znalazło się dwóch prezydentów oraz czterech premierów.

Znaczącą tradycją może poszczycić się Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (UAM). Historia poznańskiej uczelni sięga XVI wieku. W 1519 roku w renesansowym budynku, stojącym do dziś na Ostrowie Tumskim, rozpoczęła działalność Akademia Lubrańskiego. Status uniwersytetu uzyskało następnie Kolegium Jezuickie, które utworzono na mocy przywileju królewskiego Zygmunta III Wazy z 28 października 1611 roku. Uniwersytet w obecnym kształcie rozpoczął natomiast

Z kim i dokąd?

działalność po I wojnie światowej, w 1919 roku. Po II wojnie światowej, już w 1945 roku, Uniwersytet Poznański wznowił prace. Dziesięć lat później patronem uczelni został nauczyciel akademicki i wybitny poeta doby romantyzmu – Adam Mickiewicz. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza nie zmienił swojej nazwy do dziś. Naukowy wkład UAM w dzieje Europy jest również warty odnotowania. To matematycy i kryptolodzy związani z poznańskim uniwersytetem – Marian Rejewski, Henryk Zygal-ski oraz Jerzy Różycki – opracowali techniki umożliwiające złamanie szyfru Enigmy, czyli niemieckiego urządzenia komunikacji z czasów II wojny światowej. Ich praca miała nieocenioną wartość. Pracę wybitnych uczo-nych upamiętnia Muzeum Enigmy w ścisłym centrum Poznania.

TABELA ODPOWIEDZI

	P	F
0 Ten tekst mówi o tradycji akademickiej w Polsce.	X	
1 Polskie uniwersytety nie są atrakcyjne dla studentów spoza Polski.		
2 W tej części Europy najstarsza jest jedna z polskich uczelni.		
3 Swoją nazwę Uniwersytet Jagielloński nosi od XVIII wieku.		
4 Czterech prezydentów było studentami UW.		
5 Pierwsi studenci pojawili się w Poznaniu w renesansie.		
6 Król Zygmunt III Waza nie chciał uniwersytetu w Poznaniu.		
7 Poznańscy matematycy mieli wpływ na przebieg II wojny światowej.		

2. Proszę uważnie słuchać tekstu czytanego przez lektora i wykonywać zadanie zgodnie z podanym przykładem.

Uwaga! Tekst zostanie odczytany dwa razy.

[Wyszukaj też w YouTube: Z kim i dokąd – Polskie uczelnie dawniej i dziś]

Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi.

Przykład:

- 2.0. Ten tekst mówi o
- strategii rozwoju polskich uniwersytetów.
 - tradycji i współczesności polskich uniwersytetów.**
 - międzynarodowych kontaktach polskich uniwersytetów.
- 2.1. W Polsce jest
- kilka uniwersytetów.
 - kilkanaście uniwersytetów.
 - kilkadziesiąt uniwersytetów.
- 2.2. Historię dłuższą od innych uniwersytetów ma
- Uniwersytet Warszawski.
 - Uniwersytet Jagielloński.
 - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza.
- 2.3. Najważniejsi polscy politycy są często kojarzeni z
- Uniwersytetem Warszawskim.
 - Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
 - Uniwersytetem Jagiellońskim.
- 2.4. Związki ze szkołą jezuicką miał
- Uniwersytet Warszawski.
 - Uniwersytet Jagielloński.
 - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza.
- 2.5. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza nosi swoją nazwę od
- doby renesansu.
 - dwudziestolecia międzywojennego.
 - połowy XX w.

UWAGA! Wymów to dobrze!

W języku polskim spółgłoski dźwięczne (np. *z, w, g, b*) są wymawiane jako bezdźwięczne, jeśli są na końcu słowa, które kończy zdanie lub jego część: *Rozkwit zawdzięcza królewskiej dynastii Jagiellonów* [czytaj: Jagiellonó**f**].

Z kim i dokąd?

3. Proszę starannie wymówić frazy.

Proszę zwrócić szczególną uwagę na wyróżniony fragment:

- *Profesor Nowak z polonistyki to światowej klasy znawca romantycznych ballad.*
- *Na juwenaliach policjant poprosił, bym pokazał mu dowód.*
- *Program tych studiów nie zmienił się od dekad.*
- *Na pikniku akademickim jadłem przepyszny chleb.*
- *Tamten szczupły blondyn to znany archeolog.*
- *Docent przeżył na konferencji potężny blamaż.*
- *Na te studia namówił mnie sąsiad.*
- *W ramach nowego grantu na Wydziale Biologii bada się życie ameb.*
- *Uniwersytet Techniczny we Wrocławiu sprawdza właściwości nowej serii farb.*
- *Onomastyka interesuje się również nazwami gwiazd.*

4. **Fleksja (miejsownik liczby pojedynczej).** Proszę przypomnieć sobie końcówki rzeczowników w miejscowniku, a następnie uzupełnić zdania zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

Muszę wam opowiedzieć o (uniwersytet) w Poznaniu.
Muszę wam opowiedzieć o ... **uniwersytecie** ... w Poznaniu.

W (szkoła) zawsze lubiłem się uczyć. Raz powiedziałem komuś przy mojej (mama), że kiedyś będę pracować w (jednostka) badawczej. Mama opowiada to do dziś. Nie chciałem jednak robić eksperymentów na biednej (mysz) w środku (noc). Chciałem badać książki i mówić innym o (historia) literatury. Przez jakiś czas chciałem nawet zamieszkać w (Rzym), by tam rozpocząć studia. Ostatecznie zamieszkałem w (Poznań). Teraz jesiennymi wieczorami na miękkim (koc) w (róg) kanapy czytam najlepsze polskie książki, które powinny być w każdym (dom).

UWAGA! ZAPAMIĘTAJ!

Wybór końcówek miejscownika liczby pojedynczej reguluje wymowa (fonetyka).

W rodzaju żeńskim końcówkę *-e* mają rzeczowniki, których temat podstawowy kończy się na spółgłoskę twardą (np. *bieda* – *biedzie*). Końcówka *-y* występuje w słowach, których temat podstawowy kończy się na spółgłoskę funkcjonalnie miękką (np. *sz, cz, ż, rz, c*) z wyjątkiem *l* (np. *burza* – *burzy*), a końcówka *-i* w słowach, których temat podstawowy kończy się na spółgłoskę miękką (np. *Basia* – *Basii*) oraz *l* (np. *Ola* – *Oli*).

W rodzaju męskim końcówka *-e* przynależy do rzeczowników, których temat kończy się na spółgłoskę twardą (np. *tom* – *tomie*) z wyjątkiem *k, g, ch*. Końcówka *-u* przynależy do pozostałych (w tym do wyjątków: *bawół, dom, pan, syn, wół* – *bawołu, domu, panu, synu, wołu*).

W rodzaju nijakim sytuacja jest taka sama jak w rodzaju męskim.

Przeanalizuj formy z ćwiczenia 3.

- 5. Fleksja (miejscownik liczby pojedynczej i mnogiej).** Proszę przypomnieć sobie końcówki rzeczowników i przymiotników w miejscowniku, a następnie uzupełnić zdania zgodnie z podanym przykładem.

Przykład:

Muszę wam powiedzieć o (studia) w Poznaniu.

Muszę wam powiedzieć o ... **studiach** ... w Poznaniu.

Na
(Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) w (Poznań) studiuje
ponad 35 tysięcy osób w
..... (różne katedry i instytuty) na 20 (wydziały).
Zdecydowanie najwięcej słuchaczy wybiera tradycyjny model – na
..... (studia stacjonarne) studiuje bowiem
aż 27 tysięcy młodych ludzi. W
..... (każdy kolejny rok akademicki) zwiększa się
liczba studentów z zagranicy. Jak informuje rektorat, w
..... (ostatni czas) jest to ponad tysiąc obcokrajow-
ców. Wzrost zainteresowania studiami na UAM można tłumaczyć jego
mocną pozycją na rynku edukacyjnym – od czerwca 2019 roku Uni-
wersytet im. Adama Mickiewicza należy do konsorcjum EPICUR, które
w (konkurs) Komisji Europejskiej uzyskało sta-
tus uniwersytetu europejskiego. Największą grupę studentów zagra-
nicznych stanowią słuchacze, którzy swoje rodzinne domy mają na

Z kim i dokąd?

..... (Ukraina), (Białoruś),
w (Hiszpania), (Turcja),
..... (Rosja), (Niemcy),
..... (Indie), we (Francja),
w (Chiny), (Kazachstan),
we (Włochy) i w (Irak).

UWAGA! ZAPAMIĘTAJ!

Pozornie kłopotliwe są tylko formy rzeczowników liczby pojedynczej miejscownika. W liczbie mnogiej rzeczowniki otrzymują uniwersalną końcówkę **-ach** (wyjątki to stare nazwy kilku państw – *Węgry, Niemcy, Włochy* – *Węgrzech, Niemczech, Włoszech*).

Przymiotniki przyjmują końcówki **-im/-ym** w rodzaju męskim i nijakim oraz **-ej** w rodzaju żeńskim liczby pojedynczej. W liczbie mnogiej występują regularne kocówki **-ich/-ych**.

WARTO WIEDZIEĆ!

W kontekście nazw krajów stosuje się w języku polskim dwa przyimki łączące czasowniki z rzeczownikami – **na** oraz **w** (np. *Planuję żyć na Litwie i pracować w Rosji*). Dominuje przyimek **w**. Przyimek **na** łączy się jednak z niektórymi ważnymi dla polskiej kultury nazwami krajów w Europie Środkowej i Wschodniej (*na Węgrzech, na Słowacji, na Ukrainie, na Białorusi, na Litwie, na Łotwie*), chociaż nie ze wszystkimi (*w Czechach, w Austrii, w Rosji*).

6. Fleksja (czas przyszły złożony). Proszę uzupełnić zdania formami czasu przyszłego zgodnie z podanym przykładem.

6.1. Przykład:

..... (studiować, ja) w Katowicach, bo to moje marzenie.

. Będę studiować . w Katowicach, bo to moje marzenie.

..... (czytać, oni) skrypty regularnie,
a nie dopiero przed sesją.

..... (chodzić, wy) do biblioteki
po literaturę przedmiotu.

..... (szukać, my) artykułów nauko-
wych w wolnym dostępie.

..... (sprawdzać, one) zawartość naj-
nowszych czasopism naukowych.

..... (przygotowywać się, on) do zajęć
niezwykle sumiennie.

..... (dyskutować, ona) na ćwiczeniach i prezentować swoje opinie.

..... (uważać, ja) na wykładach i robić dokładne notatki.

..... (uśmiechać się, oni) do obsługi dziekanatu.

..... (odwiedzać, wy) księgarnie i antykwariaty.

..... (zachowywać się, my) ostrożnie w laboratorium.

6.2. Przykład:

Nie (studiować, ja ♀) w Katowicach, choć to moje marzenie.

Nie **.będę studiowała.** w Katowicach, choć to moje marzenie.

Nie (gubić, oni ♂♀) skryptów i materiałów, które są potrzebne na zajęcia.

Nie (ściągać, ty ♂) na kolokwiach, bo to po prostu nieuczciwe.

Nie (przychodzić, ty ♀) na konsultacje nieprzygotowany.

Nie (kopiować, ja ♀) fragmentów cudzych prac, bo plagiat jest karalny.

Nie (pożyczać, my ♀♀) nikomu karty do akademika.

Nie (zapominać, oni ♂♂) o terminach egzaminów.

Nie (korzystać, one) z telefonu w czasie wykładów.

Z kim i dokąd?

Nie (spóźnić się, wy ♂♀)
na zajęcia, żeby nie drażnić wykładowców.

Nie (impreszować, ty ♂) za często.

Nie (zasypiać, wy ♀♀) na poranne zajęcia.

UWAGA! ZAPAMIĘTAJ!

Czas przyszły złożony tworzy się poprzez połączenie formy osobowych nieregularnego czasownika *być* z czasownikiem niedokonanym w bezokoliczniku (porównaj 5.1.) albo odpowiednich formach 3. osoby liczby pojedynczej lub mnogiej (porównaj 5.2.).

Obie możliwości są równe pod względem stylistycznym. Formy osobowe mogą jednak być bardziej precyzyjne.

7. Proszę napisać, jak będzie wyglądała Pani/Pana edukacja w najbliższej przyszłości. Co będzie Pani/Pan robić, a czego nie? Proszę użyć form czasu przyszłego złożonego (200 słów).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MIEJSCE NA NOTATKI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

STRZAŁ W DYCHĘ

czyli 10 świetnych, nowych słów na koniec lekcji

Dziekana – administracja obsługująca studentów oraz biuro dziekana

Imprezować – bawić się, uczestniczyć w przyjęciach, zabawach

Kampus – grupa budynków uniwersyteckich położonych blisko siebie

Kolegium (Collegium) – tradycyjna nazwa wydziałów uniwersyteckich lub szkół

Kolokwium – forma krótkiego sprawdzianu/testu na studiach

Patron – osoba, której imię nadawane jest instytucji lub miejscu

Rektorat – siedziba rektora uniwersytetu

Ściągać – oszukiwać na egzaminie, teście, sprawdzianie

Uczelnia – uniwersytet, akademia, szkoła wyższa

Wydział – najważniejsza część organizacyjna uniwersytetu